

**WERFER KÁROLY AKAD.
KÖNYVNYOMDÁJÁNAK
MONOGRAPHIÁJA**

1606–1885

KASSA, MDCCCLXXXV
NYOMATOTT SAJÁT KÖNYV- ÉS MŰNYOMDÁJÁBAN.

Zajlik az élet. A kor hullámai nyugodtan tova hömpölyögnek, a falevél nem mozog; s ime a messze tájról utra kél egy csöndes szellő, átszeli a bérceket, megpihen a völgy ölében, majd ismét tova siet, idegen földre lép s ez mostohán fogadja, sőt el is űzi. Erre megtizszezeli lépteit, hogy mielőbb »Isten hozád«-ot mondjon a határnak, pedig mire oda ért, ereje nőttön nőtt: nem szellő már, de vihar s mint ilyen nem lelhet többé nyugtot. Utat tör erdőn, mezőn át, dúl, bont, dönt s elsodor mindent, mi gátat vet s midőn először érzi, hogy elfáradt, akkor látja csak, miként a végsőig kell küzdenie, mert már korszakot romboló orkán.

Igy szülemlik meg az eszme, a gondolat, így dőlnek romba országok, pusztúlnak népek s midőn elvégre az eszme diadalra jut: századok vesznek el a semmiségbe, midőn a béke angyala veszi át az uralmat: korszakok romjai fölött épül fejedelmi széke.

Künn dúl a vihar, pusztít az elem, ismét az eszme indúlt körútjára s ime a világ figyelme egy percze – hisz egy év csak egy percz a korszak történetében – a béke otthona, a három orom s a négy folyam drága földre felé irányúl, melynek szíve rövid időre a világ metropolisa lőn.

Magyarország örömnüpet ül, síkra szállott a külfölddel, hogy lerontsa azon gyanúnak még árnyékát is, melyben sok ellensége üdülni szeret. Dunaparti fővárosát Mekkájává tette s fölhívta az egész világot, hogy ismerje meg előbb egészen s azután mondjon ítéletet. A magyar büszkén zarándokol ezen Mekkába, mert érzi és tudja, miként a csemete immár terebélyes nagy fa s az országos kiállítás lesz az ő és a hatalmas külföld békéltető Philippije.

*

Werfer Károly kassai könyvnyomdatulajdonos is növelte jelen kiállításunkon azon adathalmazt, mely hazánk kulturális fejlődéséről nyílt bizonyítványt állít ki. Bemutatja azon termékek egy részét, melyek hivatása volt Magyarország saisi fátyolát a sajtó, könyvnyomtatás s könyvkiadás terén is lehullatni annál is inkább, mert míg egyrészt hosszú multat tüntet fel, melyből az utókor számára sokat, nagyon sokat mentett meg, addig másrészt igazol bennünket azon kishitűek előtt, kik vajmi kevés jót engednek reánk féni.

Hatvanhárom esztendeje, hogy Felsőmagyarország székhelyén egy nyomda a Werfer-család tulajdona s 281 éve, hogy az igénytelennek látszó Hernád-parti Kassa nyomdát őrzött falai között, ugyanazt, mely e régi család birtokába ment át s mely azt a viharteljes idő közepette életben tartotta s bírja manap is.

Ily mult nem teszi érdektelenné, ha e nyomda történetét dióhéjban ez alkalommal napfényre hozzuk.

Kétségtelen és bizonyításra sem szorul, hogy a reformatio eszméje adott nemcsak a Kárpátok honában, de Armin földjén is lendületet azon találmánynak, mely száműzte a költséges és hosszadalmas írka-firkát, Guttenberg János nevét halhatatlanná tette s Nürnberg piaczára ország világnak feltámadást hirdető emléket állított fel. A könyvnyomtatás lassan terjedt s nagyon kevés város dicsekszik azzal, hogy ősrégi nyomdával bír. A reformatio terjedése, a vallási villongások, az egyházi viták égető kérdéssé tevék a nyomda felállítását s azzá tehették különösen Kassán, mely a felvidéknek, a protestantismus fészkeinek központja volt. Így magyarázható meg, mint Korabinszky írja, hogy Kassán bizonyos Türsch János Dávid már 1600–1604 körül nyomdát állított fel, mely egy századon keresztül a protestánsok, névszerint: Fischer János (1610–1613), Mollerus Miklós (1621–1625), Scholcz Dániel (1626–1662), Severini Márk (1663), Severini Zsuzsanna (1664–1667), Türtsch Dávid s később özvegye (1668), Boschitz István és Erik (1669-től) kezében volt. A XVIII. század első napjaiban (1713) Ketzner András és neje jezsuita-kollegiumot alapítván, a nyomda is oda vándorolt s 1774-ig volt a Jézusrend birtokában, amikor is azt helytartótanácsi engedélylyel (7600 frton) Landerer Mihály de Fűskúth vette meg s bírta 1822-ig.

Midőn a nyomdát ez évi november 29-én **Werfer Károly** (a jelenlegi tulajdonos nagyatyja) magához vevé, 3 kézi sajtóból, 43 féle fractur-antiqua-szekrényből s mintegy 100 mázsa betűből állott s udvarán saját festéktörési teljes berendezés volt.

A Werfer-család Dél-Tyrolból származott Magyarországra s Lugoson honpolgári jogot nyert. Legidősebb férfi tagja, Werfer Károly, ki a kassai nyomdát átvette, az 1805-iki napoleoni nemes fölkelésben résztvett, mint ezt Temesmegyének különös közgyűléssé alakult karai és rendei Temesváron 1820. évi január 10-én tartott ülésükben kimondták s jegyzőkönyvi kivonatban meg is örökítették.

Idejébe esik a nemzeti irodalom felvirágzása. Az irány, melyet a bécsi magyar testőrség megpendített, mindinkább terjedt s minden nagyobb város a hazai nyelv gyúpontja lőn. Így Kazinczy Ferencz s irodalmunk több elsőinek működése is Kassához s a »Minerva« szép-irodalmi lap s egyéb mű kiadásával e nyomdához fűződik. A kezdetlegesség e korszakában a nyomda tehát valóságos missiót gyakorolt a felvidéken. Hivatásszerű kötelességének tartotta anyanyelvünket e legelhagyatottabb vidéken terjeszteni s ezért nemcsak szépirodalmi termékek, de ifjúsági iratok, a közgazdaság, a polgári s katonai élet minden szakmájába vágó művek, imakönyvek, a nevelés előbbre vitelét célzó szakszerű munkák kiadásával is biztosított mind nagyobb tért a magyar érzelmenek, a zengzetes magyar szónak.

Igaz, hogy a kor német művet is követelt, de e mellett mindenkor az igaz hazafiság szent célja lebegett a kiadó szemei előtt s ha ma egy félszázad lezajlása után végig olvassuk azon jegyzéket, mely ez idő könyvkiadásait tartalmazza, csakis arról győződhetünk meg, hogy a szív mindig helyén volt, érezte kötelességét és sugalma volt a vezércsillag. S ha magát a német kiadást vesszük figyelembe, a hazafiság ezekből is helylyel-közzel kisugárzik; így a 30-as években megjelent »Bothe für und von Ungarn« képes hetilapnak címe is bizonyosság szavaink mellett s hogy tovább ne menjünk, volt idő, midőn a színészet első napjai beköszöntek, hogy teljesen ingyen nyomatta – sokszor selymen, atlaszon – a színlapokat, még e téren sem feledvén, miként hazájának tesz szolgálatot.

Ily irányt képviselve, ily eszméért küzdve bírta Werfer Károly a nyomdát 1847-ig. Ez időben nagyobbodott a lithographiával I. Ferencz királynak 1833-ban kelt oklevele alapján. Korábban (1838) indult meg a »Kassa-Eperjesi Értesítő« (Kundschaftsblatt), mely most »Kaschauer Zeitung« (Kassa-Eperjesi Értesítő) név alatt mint helyi s közgazdasági hetenként háromszor megjelenő lap, 47-ik évfolyamát futja; idejében adatott ki először a »Vaterländischer Hauskalender für Ungarn und Siebenbürgen«, mely ma 53-ik évfolyamában, Magyarországon összes könyvpiacain, sőt a Lajthán túl is nagyon keresett naptár.

1847-ben, a legválságosabb időben fia, **Werfer Károly József** vette át a nyomda vezetését. Bécsben végezvén tanulmányait s a könyves városokat (Drezda, Lipcse, München, Nürnberg) bejárván, mint teljesen szakképzett tért vissza s fölépíté azon épületet, melynek szilárd alapjához az igaz hazafiság hordozta a köveket. A szabadságharcz a tett mezejére hívta s mint a kassai lovas nemzetőri osztály zászlóvivője Galiczia ellen részt vett a zborói táborozásban s a kassai hegyen vívott ütközetben mint Pulszky Sándor alezredes nyargoncza működött.

Atyjának nyomdokain haladt, a fonalat, melyet atyja bocsátott útnak, tovább gombolyította s a lelkesedés, mely a nyomdát mindig áthatotta, idejében sem lohadt le. A magyar kiadások egymást érték s még a reactio napjai – daczára a pressionak – sem voltak képesek a megindult mozgalmat visszútra téríteni, csak rövid időre is megakasztani. Üzletében a legképzettebb szakembereket alkalmazta s egy percet sem mulasztott el, hogy szorongatott hazájának a tett mellett saját körében is segédkezet ne nyújtson.

Vezetése s kiadása alatt láttak napvilágot 1848-ban az »Ábrázolt folyóirat« s az »Ober-ungarische Illustrirte Zeitung«, melyeknek illusztrációit eredeti fametszvény nélkül a mai

zinkographiának megfelelő módon, speciális találmányával s az akkori viszonyokhoz képest, természetesen olcsón állította elő; ő volt az, ki két ízben tábori sajtót nyújtott a szabadságharcz parancsnokainak, először kényszerüségből, ráparancsolás folytán Schlick-nek, utóbb hazafiui kötelességből s a magyar-kormány felszólítására hazánk fiainak, mint ezt a következő sorok igazolják:

»648. R. P. K. sz. Nyílt rendelet az országos honvédelmi bizottmányból. Melynél fogva oda utasítatnak az illető hatóságok, hogy **Werfer Károly József** urnak, mint a magyar tábori sajtó igazgatójának Debreczenből Kassára és onnan a magyar hadsereg főtáborába az álladalom számára vásárolt gyorssajtó vitelére megkivántató előfogatokat készpénzfizetés mellett kiszolgáltassák. Kelt Debreczenben, Martius 27-én 1849. Az országos honvédelmi bizottmány tagja: **Madarász László** s. k.«

E tábori sajtó, melyen útközben is szedtek, a kassai kormánybiztos, Comáromi József által kiállított leltár szerint következő részletekből állott: egy sajtó két hengerrel, autographirozáshoz szükséges könyomdasajtó négy kövel és ehez megkivántató mindennemű apróbb részekkel; hét láda betű; két láda nyomtató készlet (festék stb.), négy pakoláshoz szükségelt láda s az ezeknek szállítására megkivántató társzekerek. (A német tábori sajtó, mely csak pár napig élt, Tokaj közelében működött először, a magyar Gödöllőn, amaz egy proklamációt, ez egy gödöllői kéményseprő-mester mint kém ellen hozott ítéletet nyomván ki.) A világosvári gyásznapiok után a nyomda is eltűnt, hihetőleg orosz kézbe jutott.

Midőn a vihar, mely egész Európát bejárta, lecsendesült, **Werfer Károly József** újra hozzáfoghatott a térítés nagy művéhez s halála napjáig egy hajszálnyira sem tért le az egyenes és előirt útról, sőt tovább ment, kettőztetett erővel indítá meg a gépet, hogy azt, mit a füst és por aerájában elmulasztott, helyreüsse. Fia Károly, a nyomda jelenlegi tulajdonosa, ekkor már oldala mellett állott. Jött is az elismerés minden oldalról, még a királyi udvartól is azon alkalmából, mely kassai tartózkodását (1857) emlékezetessé tette. A kivilágított városon tartott körútja közben a nyomda a helyiség kapuja elé állíttatott. Ő Felsége megállapodott s ekkor nyújtották át az egész nyomdaszemélyzet s a megszámlíthatlan sokaság lelkes éljenzései között a diszes albumot s az e napra készített fényes kiállítás s Ő Felsége a királynénak átnyújtandó ünnepi hálakölteményt.

A kocszi tova robogván, a gép ujjal megindíttatott s százezer példányban nyomattatott és szóratott szét a közönség közé a költemény s ő Felségeik arczképeinek egy-egy példánya.

A loyaltás, a hazafiság e sajátszerű nyilvánulásáért Ő Felségeik a helyhatóság útján s a miniszterek és az udvar főbbjei külön-külön írásban fejezték ki köszönetüket.

Ily díszpéldányok, dicsköltemények s a kiadásban megjelent lapok ünnepi kiadványai később, midőn a nyomda jelenlegi tulajdonosára Werfer Károlyra ruháztatott, gyakrabban jelentek meg. Az ezüst mennyegző, Ő Felségének Kassán léte s legutóbb a trónörökös esküvője idejében a nyomda sohasem feledkezett meg azon hazafiui érzelemről s hódolatról, melylyel koronás királya, családja és a haza iránt viseltetik. Így ez utóbb nevezett alkalommal gazdagon kiállított hódolati verset küldött a boldog fenséges párnak, melyért a koronaörökös nevében Bombelles gróf sürgönyileg s a boldog mennyasszony részéről Pálffy gróf levélben köszönetét fejezték ki.

A nyomda mostani birtokosa, **Werfer Károly**, kassai születésű. Tanulmányait elvégezvén, tapasztalatok gyűjtése céljából a külföld (Német-, Angol-, Franciaország) főbb városait beutazta, tanult, buvárkodott mindenütt s visszatérvén 1859-ben, atyját nagy feladatában erősen támogatta. Gazdag tárházából sok került ki, mi úgy a lithographia, mint a nyomtatás mezején életrevalónak bizonyult be. Találmányai, javításai még ma is nem egy külföldi

nyomdában alkalmaztatnak s a számos elismerő nyilatkozat, mely fáradozásainak köszönete, megerősíti azon hiedelmet, hogy működését e téren is érdemelt siker koronázta.

Hogy mily jó névnek örvendett a nyomda, igazolja azon körülmény is, hogy 1850-től kezdve 1861-ig szerződésileg volt lekötve, miként a felvidéken a helytartóságoknak, bíróságoknak, megyei hatóságoknak s országos pénzügyigazgatóságoknak a szükséges nyomtatványokat szállítsa, miután olcsóbban állította ki, mint a bécsi állami s a budai egyetemi nyomda. A német korszak megszűntével a kiegyezésig pedig ugyanilyenmü szerződés kötötte a pénzügy- s postaigazgatóságokhoz.

1872-ben ülte a család az egész nyomdaszemélyzet s a hatósági képviselők jelenlétében a cégnek 50 éves fennállását s ma már csak három év választ el azon időponttól, melyben még most is fennálló és virágzó lapjának a »Kaschauer. Zeitung«-nak (Kassa-Eperjesi értesítő) félszázados jubileumát megünneplendi.

Ha most végig tekintünk azon hosszú időn, mely 1822-től napjainkig terjed s hatvanhárom – mondhatjuk viszontagságteljes – évet zár kebelébe, ha meggondoljuk, mily ellenhatás között kelle küzdenie s ennyi viszály és irigység után is meg tudta őrizni önállóságát nemcsak, de ma oly szilárd alapon áll, hogy – ha szabad a jövőbe tekintenünk – mi sem ingatja azt meg, bátran mondhatjuk, hogy a Werfer-család a hazafiság által reá rótt kötelességnek mindenkor híven, önzetlenül eleget tett. Az út elő volt írva s csak e nyomda régiebb s újabb termékeire kell tekintenünk s meggyőződhetünk, hogy ez uton emelt fővel, bátran haladt.

A nyomda, míg egyrészt az újjáébredés korszakában az édes nyelv asyluma volt, később annak iskolája lön. Áldozatot nem kimélve, terjesztette a szent tant s ha valaminek, úgy e nyomda örökdő szemének köszönhető, hogy a sok idegen elem között hazánk művelődési ága mindegyikének nyújtott ha nem sokat, de mégis valamit.

Az újabb időben, jelenlegi tulajdonosának Werfer Károlynak vezetése alatt is sokat produkált e nyomda a szépirodalom, tanírodalom, a közgazdaság és journalistika terén. A gazdasági kiadások, az iskolakönyvek s a szépirodalmi termékek még most is köz-kézen forognak s az 1866-ban kiadott »Közlöny«, mely a megye hivatalos lapja is volt, valamint a 70-es években megjelent »Felsőmagyarországi szemle« stb. vegyes tartalmu lapok sem téveszték el céljokat.

A nyomda, mely elejétől mindvégig ugyanegy házban állott, az idők haladtával korszerűsített, nagyobbított s jelenleg a szerkesztői személyzetet nem számítva 35 munkást állandóan foglalkoztat. 2 gyorsajtó, 3 kézisajtó s 5 külön kisebb-nagyobb gép szakadatlanul működik és évenként átlag 5 millió nyomást végez. A szakmájába vágó minden munkát teljesít s ezek alapján könyv-, szín- és műnyomda, lithographia, vonalozó intézet, lap- és naptárkiadó. Ez utóbbi téren ma már valódi versenyképességet fejt ki, amennyiben úgy a magyar mint a német naptárak kisebb-nagyobb alakjait, fal- és zsebkiadásait is nyújtja már a régiebb időktől fogva az olvasó közönségnek. Így a »Képes házi naptár« a 26-ik évfolyamot futja.

Mielőtt a nyomda e vázlatos történetét befejeznők, nem szabad elhallgatnunk a nyomda régi hírnevét emelőleg azt sem, hogy kebelzetében mindig ügyes, szorgalmas szakemberek nyertek alkalmazást, még pedig hosszú időn át. Dolgoztak szedők, kik 33 éven át őrizték s rakosgatták a betűket és vannak, kik itt tanulóskodtak s most már önálló nyomdatulajdonosok. E nyomdához való hű ragaszkodás ritka példánya a 86 éves Urbán Gusztáv, ki 1828-tól kezdve – tehát 57 éven át – még most is pontosan megtartja a hivatalos órákat.

S ezzel elértünk azon ponthoz, mely a nyomda történetének fonalát egyelőre megakasztja. Kötelességet véltünk teljesíteni akkor, midőn a nyomda történetének egyes phasisait jelen kiállítás alkalmából megismertettük, megörökítettük. A mű áll és él; a feladat nagy, de hiszszük, hogy a nyomda jelenlegi ura s éltető eleme **Werfer Károly**, ki önfeláldozásának már oly sok jelét adta, e feladatnak mindenkor s mindenben meg fog felelni.

Szemei előtt azon jelszó lebeg, mely elődeit vezérlé s melyet eddig sem tévesztett el s nem fog eltéveszteni soha. Reményünk erős, hogy minden erőit arra fordítandja, hogy méltó utód lehessen. S az is lesz, mert zászlaján a legszebb embleme ragyog:

A haza s a közérdek mindenek előtt!

Budapesti országos ált. kiállítás. 1885. XIX. csoport

A kiállított tárgyak JEGYZÉKE

1. sz. Ábrázolt Folyóirat, I. évf. Werfer Károly. 1848.
2. » Andachtsbuch, für den Militärstand. 1838.
3. » Ausführliche Beschreibung der Mineral-Bäder et Heilquellen Ungarns etc. 1834.
4. » A fogyasztási adók kézikönyve. III. kiadás. Irta: Arday Ignác. 1884.
5. » Pénzügyi Zsebnaptár. Irta: Arday Ignác. 1885.
6. » Az 1848-ik évi törvénycikkelyek. 1848.
7. » Sittenlehren u. Klugheitsregeln in Versen. Beuthler Johann, Heinrich Christ. 1836.
8. » Bilder aus der hohen Tátra u. den Pioninen. 1879.
9. » Bilder aus der Kirchengeschichte von S. Weber. 1876.
10. » Bosko, a vörös ördög. II. kiadás. 1870.
11. » Mezei gazdaság, I. kötet. Burger János. 1835.
12. » Mezei gazdaság, II. kötet. Burger János. 1835.
13. » Bűbajos kertész, kézi könyvecske. 1836.
14. » Magyar tiszti írásmód, II. kiadás. Bokrányi J. 1846.
15. » Ki-ki a maga szerencsésének kovácsa. Csontos I. 1830.
16. » Szép nem ügyvédje, az asszonyi becset sértegető vádokok ellen. Csontos István. 1830.
17. » Der echte Tokayer u. das Tokayer Weingebirge. 1877.
18. » Zergliederung des Werkes Ueber den Credit. Dessewffy Joseph Graf. 1831.
19. » Der vaterländische Pilger von u. für Ungarn u. Siebenbürgen. I. Jahrgang. 1832.
20. » Ein Blick in die Zukunft. Mit Bezug auf einen Krieg zwischen Oesterreich-Ungarn u. Russland. 1877.
21. » Attila elődei. 2 rész I. kötet. Földvály Ákos. 1876.
22. » Francia nyelvemester. Földvály Ákos. 1877.
23. » Egészség kathekhizmus. III. kiadás. Granville. 1836.
24. » Nemzeti szakács-könyv. P. P. Hotbauer Anna. 1826.
25. » Emlék-füzér. Iglódy Győző. 1870.
26. » Der Juden-Messias, als Rechtsfreund, Hausirer, Bettler, als Narr. Illiny Georg. 1851.
27. » A vengszenni (vincennes) Sybilla. Kalisch Dr.
28. » Magyar helyesírástan. Katinszky Géza. 1879.
29. » A költészettan alapelemei. Katinszky Géza. 1878.
30. » Kleine Geographie des Oesterr. Kaiserthums. 1829.
31. » Eredeti színjátékai. I. kötet. Kleinszky L. 1836.
32. » A kassai magyar színészet 96 év. Kleinszky L. 1878.
33. » Árpádia, I. évfolyam. Kovacsóczy Mihály. 1833.
34. » Árpádia, II. évfolyam. Kovacsóczy Mihály. 1835.

35. » Égi szövétneke, imakönyv a tanuló-ifjúság számára. Kussinszky Arnold. 1876.
36. » Kaschauer Kundschafts-Blatt. I. Jahrgang. 1838.
37. » Kassa-Eperjesi-Értesítő 23. évfolyam. 1861.
38. » Kaschauer-Zeitung, 43. Jahrgang. No. 53 + 102. 41 Jahrgang No. 47. 39. Jahrgang. No. 104 + 105 + 106.
39. » Képesújság, I. évfolyam. Werfer Károly. 1848.
40. » Közlöny. Felső-Magyarországi vegyes tartalmú heti lap. I. évfolyam. Werfer Károly. 1866.
41. » Leitfaden zum mündlichen Religions-Unterricht für die evang. Jugend. 1835.
42. » Legújabb közhasznú s mulattató kis hazai naptár II. évfolyam. Werfer Károly. 1849.
43. » Juhtartásra és gyapjuösmerésre vezérlő útmutatás. Löhner Dr. 1834.
44. » Zeitweilige Instructionen für die Aerzte der k. ung. Ober-Donau-Armee. Lumnitzer Alexander. 1849.
45. » Ideiglenes utasítás a földunai m. kir. hadsereg orvosai számára. Lumnitzer Sándor. 1849.
46. » Ungarns Bäder Heilquellen. Mandel J. 1860.
47. » Magyar képes házi naptár, 26 évfolyam. 1885.
48. » Mezei és kerti kalendárium. I. kötet. 1832.
49. » Mezei és kerti kalendárium. II. kötet. 1834.
50. » Az új mérték. Mikes Gyula. 1875.
51. » Mindenkori tökélyes erdei s vadászati kalendárium. 1835.
52. » Das Tokayer Weingebirge. Hegyallya. Mohi J. et A. G. Lasz gallner. 1828.
53. » Mythologie der Griechen, Römer et Aegypter. 1837.
54. » Neuer vaterländischer Haus-Kalender. I. Jahrg. 1826.
55. » Neuer belehrender Pfennig-Kalender. IV. Jahrg. 1841.
56. » Oberungarische illustrierte Zeitung. I. Jahrgang. 1848.
57. » Overné kapitány csodás kalandjai, vagy a haiti néger zendülés iszonya. 1838.
58. » A keresztyén hit, remény és szeretetnek főelvei. Parlaghy Ferencz János. 1840.
59. » Postaügyi rendtartás. III. kiadás. Paulay J. Zsigmond. 1880.
60. » Tapasztalt konyhakertész. Pecht J. A . 1834.
61. » Kaschauer Chronik. Plath J. Dr. 1860.
62. » Pferde-Fütterungs-Methode, ohne Heu u. wenig Hafer.
63. » Legújabb ábrázolt Orbis pictus. I. Heft. Reichenbach A. B. Dr. 1847.
64. » A keresztyén katolika vallás leghatalmasabb védelke. Richter Engelbert Eligy. 1837.
65. » Mluvuiga jazyka uherszkého pre slovenskú mladez. Répászky József. 1869.
66. » Halotti szónoklatok. Rozgonyi János. 1852.
67. » Neues aus Erfahrung gefasstes Kochbuch. Salzmann M. A. 1835.
68. » Sammlung von Gebethen et Andachtsübungen für evang. Christen. 1827.
69. » Katechismus Lutheri, etc. Seiler D. Georg Fried.
70. » Ifjúságot érdeklő irományai. Cs. J. II. kötet. 1) A báránka. 2) Az elveszett gyerek. 3) Karácson. Smid Christóf. 1828.

71. » Ifjúságot érdeklő irományai. III. kötet. 1) Ájkonfels Henrik. 2) Hirlanda herczegné. Smid Christóf. 1828.
72. » Ifjúságot érdeklő irományai. IV. kötet. 1) Segítség a szükségben, vagy a fakeszt. 2) Itha Foggenburgi grófné viszontagságai. Smid Christóf. 1828.
73. » Practisches Handbuch für Militarrichter. 1. Theil. Skala Carl. 1879.
74. » Practisches Handbuch für Militarrichter. II. Theil. Skala Carl. 1879.
75. » Rövid oktatás a földleírásban. Staut József. 1833.
76. » A sokat tapasztalt nevelő beszélgetései. II. kötet. St. J. 1837.
77. » Magyar házi barát, kalendárium. VI. évfolyam. Staut József. 1839.
78. » Magyar házi barát, kalendárium. XVI. évfolyam. Staut József. 1849.
79. » Vizsgálat az angol egyházzól. II. kötet. Stupfel A. 1838.
80. » Közönséges levelező. Staut József. 1834.
81. » Görög virágok az Anthologiából. Sz. J. 1834.
82. » Merkwürdigkeiten des Königreiches Ungarn. I. kötet. Carl von Szepesházy. 1825.
83. » Merkwürdigkeiten des Königreiches Ungern. II. kötet. Carl von Szepesházy. 1825.
84. » A háztartás mesterségének minden ágában tapasztalt gazdasszony. I. kiadás. Szepsi József. 1839.
85. » A háztartás mesterségének minden ágában tapasztalt gazdasszony. II. kiadás. Szepsi József. 1839.
86. » Die Perlenschnur. Gedichte. Tannenhofer Carl. 1872.
87. » Andachtsbuch für Evangelische. Theisz M. L. 1827.
88. » Der Eremit in St. Petersburg. J. C. von. Thiele 1826.
89. » Kassa sz. kir. város történelmi évkönyve. Tutkó József. 1861.
90. » Uj nemzeti zsebdalkönyvecske és szavallati gyűjtemény. 1871.
91. » Uj oktató és mulattató Fillér-kalendárium. X. évfolyam. 1846.
92. » Umrechnungs-Tabellen vom Meter-Masse. 1875.
93. » Unterricht et Gebethe z. hl. Frohnleichnamfs. 1830.
94. » Vaterländischer Haus-Kalender für Ungarn et Siebenbürgen, illustirt. 53. Jahrgang. 1885.
95. » Geschichte der evang. Gemeinde Poprád. Wünschendorfer Carl. 1872.
96. » Die Kartoffelküche. Zentner W. 1836.
97. » Gebetbüchlein für christ-katholische Kinder. Brand Jacob Dr. 1835.
98. » Könyvtárcza, tartalmaz: képeket és több ez intézetben előállított munkát. 1833–1885.